

BYGG MESTEREN

UTGAVE 0523 FAGTIDSSKRIFT FOR TØMRERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

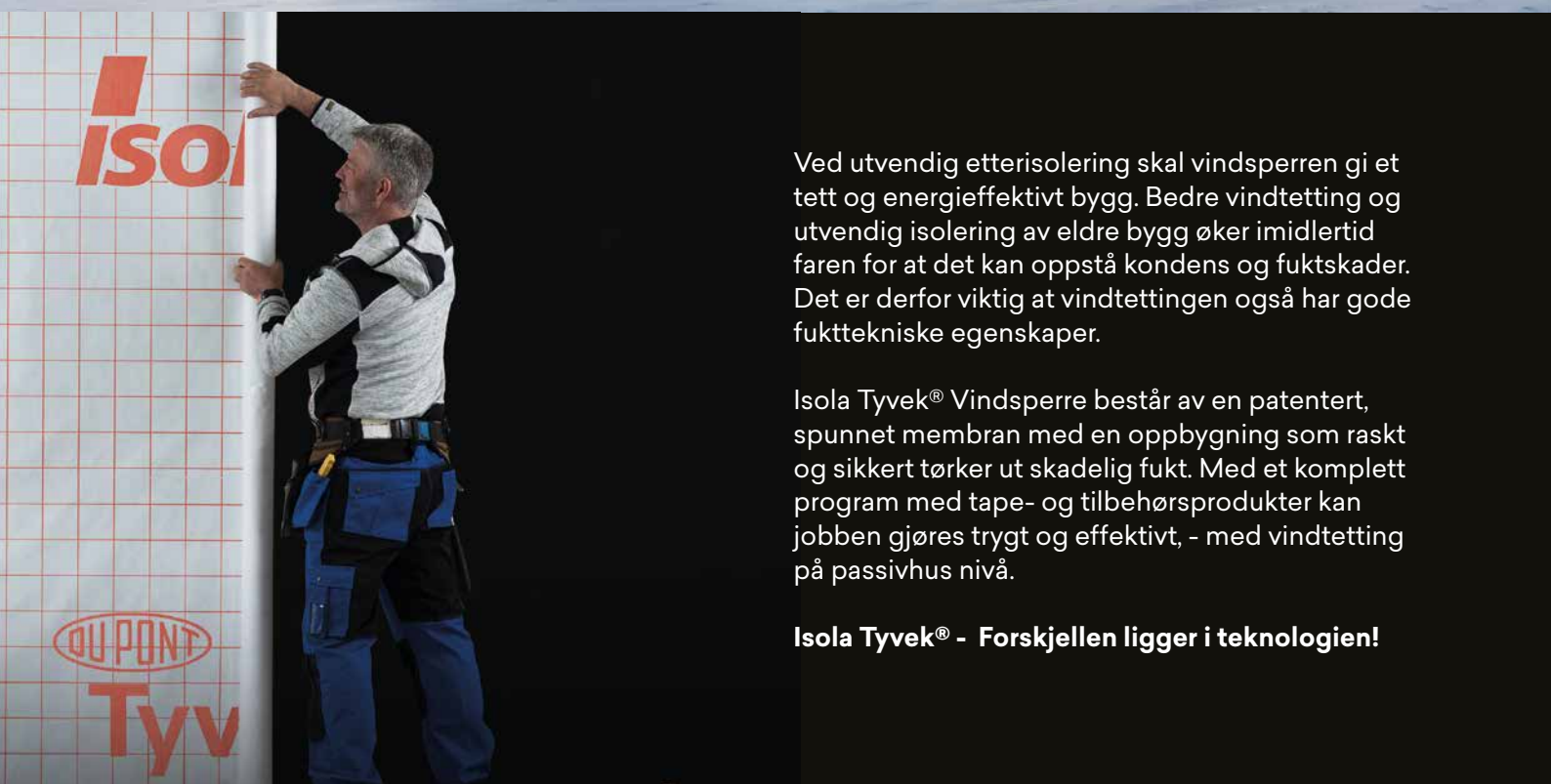

**TEMA:
BATTERI-
VERKTØY**

HØYT- HENGENDE I NYDALEN

Vindtett og fuktsikker energioppggradering

Isola Tyvek®

Ved utvendig etterisolering skal vindsperren gi et tett og energieffektivt bygg. Bedre vindtetting og utvendig isolering av eldre bygg øker imidlertid faren for at det kan oppstå kondens og fuktskader. Det er derfor viktig at vindtettingen også har gode fukttekniske egenskaper.

Isola Tyvek® Vindsperre består av en patentert, spunnet membran med en oppbygning som raskt og sikkert tørker ut skadelig fukt. Med et komplett program med tape- og tilbehørsprodukter kan jobben gjøres trygt og effektivt, - med vindtetting på passivhus nivå.

Isola Tyvek® - Forskjellen ligger i teknologien!

Bygg bedre, enklere

KLIKK HER
FOR MER INFO

isola

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,

Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON

ansvarlig redaktør

Tlf: 917 21 550

E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØ

webansvarlig

Tlf: 917 63 644

E-post: ck@byggmesteren.as

ANNONSER

ANNE-GRETHER KROGDAHL

Tlf: 948 84 001

E-post: agk@byggmesteren.as

HILDE HOLTEKJØLEN

Tlf: 901 27 006

E-post: hilde@a2media.no

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger

Oppslag (420x297 mm): 39.900,-

1/1 side (210x297 mm): 28.450,-

1/2 side (185x130/90x260 mm): 20.100,-

1/4 side (90x130/185x65 mm): 11.100,-

Bilag: 19.650 - 41.900,- Priser eks. MVA

PRODUKSJON

FORSIDEFOTO: Per Bjørn Lotherington

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 14. juni

NESTE UTGIVELSE: 4. september

GRAFISK UTFORMING: Jan Almås

TRYKK: Aksell

ABONNEMENT

INFO-SYS

Tlf: 22 53 53 34

E-post: byggmesteren@info-sys.no

ABONNEMENTSPRISER 2023

Papir + digital ordinær pris: kr 1 025,-

Papir + digital pensjonist/student/

medarbeider: kr 590,-

Digital ordinær pris: kr 840,-

F Fagpressen

Opplag: 5.127

Opplagskontrollert av

Fagpressens Mediekontroll

Antall lesere: 43.000

(Kilde: Kantar Fagpresse 2022)

Nær et nytt, viktig sikringstiltak

I mange år har byggebransjen fått Arbeidstilsynet på nakken fordi takstolmontering og legging av undertak ikke har vært tilstrekkelig sikret. Ved to anledninger har vi spurt leserne om de har en løsning de vil foreslå for andre, men svarene har ikke vært mange.

Takstolmonteringen er mest kritisk, når det er åpent ned i bygget og takstolene heises på plass, og skrus fast.

En hel bransje må derfor hilse det hjertelig velkommen når Samarbeidet for sikkerhet i bygg og anlegg (SfsBA) nå lover at de kan presentere en løsning. I noen varme junidager har de filmet det som skal være et godt eksempel på sikker montering. Filmen som lanseres på HMS-konferansen i Oslo i høst, kommer til å gå landet rundt i undervisning for tømrere og mestere.

Det kan åpenbart trengs, for fall er en av de viktigste ulykkesårsakene i en bransje som er altfor ulykkesbelastet.

I montering av tak og undertak, er det størst fare for fall innover i bygget. Løsningen som presenteres, handler derfor om gode og stødige stillas og at tømrerne sikres med seler og stropper. Som det påpekes i artikkelen om fallsikringen bak i dette bladet, er slik sikring tidkrevende før den er lært og brukerne har vent seg til den. Men lærenemme tømrere som har prøvd, er overbevist om at dette er måten de helst vil arbeide heretter.

- Det er jo mest vanlig å jobbe usikra med denne monteringen, så det er veldig positivt om vi kan få til en sikker løsning. Den vil jeg gjerne fortsette å bruke, sier Mats Evensen, den ene

«Sikker takstolmontering bør bli like vanlig som et godt stillas.»

tømreren som er med på monteringen i filmen.

Vi vet selvsagt ikke hvor gode og praktisk gjennomførbare de foreslåtte løsningene vil bli, men vil si at Samarbeidet for sikkerhet i Bygg og anlegg, fortjener honnør for forsøket. Om bransjen vil ta løsningene i bruk, er en annen sak. Det er å håpe at det kan gå med denne nye sikringsmetoden som med stillasene. Det har tatt tid å gjøre gode stillas til en normal. Men nå ser vi stadig sjeldnere enkle «stillinger» spikret opp etter veggene. Så kanskje vi nærmer vi oss det erklærte målet for fallsikringsprosjektet: Å få alle som jobber på tak uskadde hjem.

Med det ønsker vi alle en god og skadefri sommer!

Per Bjørn Lotherington

PER BJØRN LOTHERINGTON
ANSVARLIG REDAKTØR

INNHold

NYHETER

- Håndverkerne møter Ap og Høyre før valget..... **6**
Nasjonal vernepris til Moslet for Saxenborg gård..... **8**
3 milliarder kroner ekstra til utlån fra Husbanken..... **10**

REPORTASJER

- Tretoppveien i Fyresdal..... **14**
Ny dalen Vertikal – 18 etasjer med trefasader..... **18**

TØMREREN

TEMA: BATTERIVERKTØY

- Smarte og sterke verktøy er bedre for helsa..... **21**
Farlig med borhammer uten vibrasjonsdemping..... **24**
UVP og LVH er viktige bokstaver å se etter..... **27**
«Best før» gjelder også slipeskiver..... **28**
Vibrasjonskalkulatoren viser rødt lys..... **29**
Produktnyheter..... **30**

FAG

- Her filmes beste praksis for sikker
takstolmontering..... **31**

LAUG OG FORBUND

- Takk for et fantastisk landsmøte Drammen..... **33**
To vedtektsforslag vakte reaksjoner..... **35**

TEMA: BATTERIVERKTØY

SMARTE OG STERKE
BATTERIVERKTØY
ER BEDRE FOR HELSA

BYGGMESTER AAMLID ER
FERDIG MED DEN 1 KM LANGE
TRETOPPVEGEN
I FYRESDAL

Visste du at Duri har avtale med Byggmesterforbundet? Kontakt oss for et godt tilbud til ditt prosjekt!

VI ER EKSPERTER PÅ TILDEKKINGSPRODUKTER!

DURI
ENKELT FOR FAGFOLK

KLIKK HER
FOR MER INFO

**TEC_D COVERBOARD
120X240CM**

ART. NR: B809022-1

Slitesterk 3mm (600g/m²)
beskyttelsesplate for gulv/vegger

**TEC_D DEKKEPAPP SL
BESTRØKET 130CM BREDDE**

ART. NR: SL50

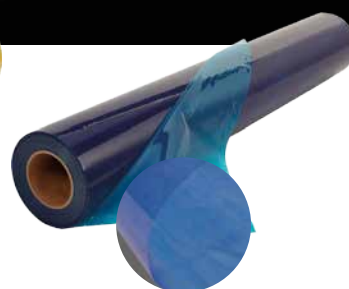
Tykk og kraftig melkepapp for
tildekking av gulv m.m.

**TECDURA MEDIUM
STICKYMAT 104CM BREDDE**

ART. NR: MD25

Selvklebende og slitesterk tildekkingsmatte
som kan ligge i månedsvis

**TEC_D DEKKEFOLIE FOR
TEKSTILGULV 90CM BREDDE**

ART. NR: 61405PPS11190

Svært slitesterk vannnett og enkel
påføring. Kun for tekstilgulv

Vi har innbytteordning for
batteriverktøy. Ta kontakt!

metabo[®]
PROFESSIONAL POWER TOOL SOLUTIONS

**BATTERI SPIKERPISTOL
NFR 18 LTX 90 BL**
ART. NR: M612090800

5 690,-
+MVA

**BATTERI BOR-SKRUTREKKER
BS 18 LTX BL I**
ART. NR: M602358650

3 990,-
+MVA

TILBUDENE VARER TIL OG MED 31.8.2023

**NORGES STØRSTE PROFFSENTER
FOR HÅNDVERKERE!**

DURI FAGPROFIL AS Brobekkveien 80 C, 0582 OSLO | Tlf.: 24 13 13 50 | hei@duri.no | www.duri.no

DURI
ENKELT FOR FAGFOLK

Håndverkerne møter Ap og Høyre før kommunevalget

TRONDHEIM: – Godt å treffes på brakka i Ranheim, sier håndverksmesterne som delte sine meninger om ny arealplan, rammeavtaler, innleieforbud og behandling av byggesøknader med Høyres ordfører kandidat og Arbeiderpartiets gruppeleder.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Hva har Arbeiderpartiet og Høyre tenkt å gjøre med aktuelle saker og rammevilkårene for lokale håndverksbedrifter, spør byggmester Åsmund Østvold i landsforeningen Bygghåndverk Norge.

Mesterne savner forutsigbarhet når de utvikler eiendommer og når de byggesøker. I NBBLs Boligvennlighetskåring for 2022 havner Trondheim på en skuffende 70. plass av 119 kommuner.

– Her mener vi at Trondheim kommune har en stor jobb å gjøre. Brakka vi møtes i, befinner seg i et område som fortsatt

er regulert for blant annet reindrift ifølge arealplanen fra 1920-tallet, sier byggmester Robert Hilstad i Fagsnekker'n AS.

VENTER PÅ NY KOMMUNEPLAN

Politikere og håndverkere venter nå spent på at kommuneplanens arealdel (KPA) for 2022–2034 i Trondheim skal vedtas av bystyret i august.

– Planen vil gi mer forutsigbarhet både for oss politikere som skal behandle søknadene og dere som sender dem inn. Når det er sagt, tror jeg kom-

munen er tjent med å fornye arealplanen vår oftere enn hvert tiende år. Ellers blir prosessen for lang, sier Høyres ordfører kandidat Kent Thomas Hågenstad Ranum.

– Vi skal ha likebehandling av byggesaker i Trondheim. Og vi skal ha gode argumenter for å si ja eller nei til søknaden, fastslår Arbeiderpartiets gruppeleder Roar Aas.

Slik opplever ikke bygg, mur- og malermester at saksbehandlingen er i dag.

– En del saker avgjøres av skjønn og saksbehandlers egen kompetanse. Det er for tilfeldig praksis, sier murmester Sigurd Svavarsson som også driver en snekkerbedrift i Trondheim.

INNKJØPSMODELLEN BOMMER

Trondheim kommune har jobbet lenge for å øke seriositeten til bedrifter som leverer tjenester til dem. I 2014 ble innkjøpsreglene i Trondheimsmodellen innført. Det har gjort mye bra for byen, mener Arbeiderpartiet: – Vi er inne på det riktige sporet når Trondheim kommune har hatt 12 aktive byggeprosjekter de siste 12 månedene og gjennom-

Fra venstre byggmesterne Tor Magnus Solli og Robert Hilstad, murmester Sigurd Svavarsson, Høyres ordfører kandidat Kent Thomas Hågenstad Ranum, malermester Inge Martin Utgaard, Arbeiderpartiets gruppeleder Roar Aas, direktør Robert Steen og byggmester Åsmund Østvold i Bygghåndverk Norge.

snittet for lærlingetimer på prosjektene har vært mellom 9 og 15 prosent. Det er over vårt eget krav og bedre enn kravet om 10 prosent i Oslo modellen, sier Aas.

Bygghåndverk Norge mener at innkjøpsmodellene i Trondheim og Oslo er bra for kommunene, men gir altfor lite arbeid til mindre håndverksbedrifter med faste ansatte og lærlinger. De savner fokus på mindre rammeavtaler om håndverkstjenester – disse er ofte under terskelverdien på 1,3 millioner kroner og omfattes ikke av innkjøpsreglene.

– Jeg kan være enig i at Trondheim kommune har hatt mest oppmerksomhet om anskaffelser og ikke nok på rammeavtaler. Og timeprisen vektas for mye, sier Roar Aas.

– Kommunen burde vektas helt andre ting enn timepris i sine rammeavtaler. Ellers får dere tilbydere som kun konkurrerer på pris og dårlige vilkår for håndverkerne. Vekt heller kompetanse og gjennomføringsevne, sier byggmester Østvold.

INNLEIEFORBUD OG REKRUTTERING

Fra april i år er arbeidsmiljølovens paragraf 14.2.1 fjernet. Nå kan ikke fagsnekker'n leie inn vikarer ved sykdom eller pappaperm. Kun tariffbundne bedrifter kan drive med innleie i Norge.

– Små håndverksbedrifter uten tariffavtale står helt hjelpesløse nå hvis fagfolkene blir borte en stund. Mens de store entreprenørbedriftene fortsetter som før. Nå har vi den utrolige situasjonen at arbeidsgivere presser på ansatte for å inngå tariffavtaler, sånn at de kan fortsette med innleie, sier byggmester Åsmund Østvold.

Det er lov å leie inn hjelp fra andre produksjonsbedrifter, men mangelen på fagfolk i Norge er økende og det er få bedrifter som plutselig kan avse

en tømrerbås i tre måneder.

– I mange tilfeller var innleie et resultat av at man kjøpte seg ut av dårlig planlegging. Nå har vi snudd en uheldig utvikling som har pågått siden 2004, svarer Roar Aas.

Høyre er imot innleieforbudet.

– Burde innleieforbudet heller bindes til en kvote basert på antall egne ansatte? Da får bedriftene god grunn til å ha egne ansatte, samtidig som de har en forutsigbar grense for hvor mange de kan leie inn, foreslår byggmester Åsmund Østvold.

Møtet mellom håndverkerne og politikerne i Trondheim rundes av. Høyre og Arbeiderpartiet håper på seier i kommunevalget til høsten. Håndverkerne håper på noen forbedringer for fagene i årene fremover og at Ranheim IL slår Bodø Glimt på hjemmebane (slik gikk det ikke, 0–2 red.).

Bygghåndverk Norge håper at vinneren av kommunevalget i Trondheim tar mer hensyn til håndverksbedriftene.

– Skal Trondheim kommune satse langsiktig og bærekraftig på god boligbygging fremover, bør rammevilkårene og forholdene for de små og mellomstore håndverksbedriftene forbedres, konkluderer direktør Robert Steen i Bygghåndverk Norge. ■

–Skal du lykkes som en mindre eiendomsutvikler i Trondheim, må du vente, vente og vente, sier byggmester Robert Hilstad.

BYGGMESTERSKOLEN

BLI EN GOD BYGGEPLASSLEDER

På Byggeplasslederstudiet lærer du alt du må vite for effektiv og lønnsom drift av byggeplassen.

TROMSØ

oppstart 13. - 14. september

OSLO

oppstart 20.-21. september

- ◆ 4 modulsamlinger á 2 dager
- ◆ Deleksamen etter hver modul

KLIKK HER
FOR MER INFO

INFO OG PÅMELDING:
byggmesterskolen.no

Nasjonal vernepris til Moslet for Saxenborg gård

ÅLESUND: Fortidsminneforeningen og Stiftelsen UNIs nasjonale vernepris 2023 er tildelt Jorunn S.G. Moslet og Torgeir Moslet på Saxenborg Gård i Trondheim.

Prisen på 100 000 kroner får ekteparet for arbeidet med å bevare Saxenborg Gård og bygningsmiljø, skriver Fortidsminneforeningen.

– Jorunn S.G. Moslet og Torgeir Moslet har med stor omsorg og kunnskap gjort et viktig arbeid for å ta vare på en av Trondheims flotteste lystgårder som kulturminne, konstaterer juryen.

FORMIDLERE AV KULTURARVEN

– På Saxenborg har de bygd opp et kompetansesenter for kulturvern. Det som er gjort med bygningene, er gode eksempler på vern gjennom aktiv bruk og bevaring som grunnlag for verdiskaping. Deres kunnskap og formidling av bygningsvern gjør dem til viktige bidragsytere av kulturvern og ivaretagelse av kulturarven langt ut over egen eiendom, sier juryen.

Verneprisen ble delt ut lørdag 10. juni i Ålesund, som del av Fortidsminneforeningens festmiddag under det årlige representantskapsmøtet.

Prisen som ble innstiftet i fjor, skal gå til en eller flere personer eller en virksomhet som har gjort en ekstraordinær innsats

Jorunn og Torgeir Moslet ved hovedinngangen til Saxenborg.
(Foto: Trond Rødsmoen, Fortidsminneforeningen)

innenfor bygningsvern og vernearbeid, enten gjennom godt vedlikehold over tid, gjennom istandsetting eller restaurering, heter det i statuttene.

PRISER ANSATTE

– Tusen takk for denne anerkjennelsen. Prisen ønsker vi å dedikere til våre ansatte. Uten dem er vi bare et pust i sivet,

sa Torgeir Moslett i sin takketale.

Jorunn og Torgeir Moslet kjøpte gården i 2013 til en fordelaktig pris. Begge er tradisjonshåndverkere og jobber til daglig med restaureringsarbeid; Torgeir driver Tradisjonsbygg Trondheim AS og Jorunn driver malerfirmaet Malersvenneriet AS.

Politisk enighet om Oslos nye småhusplan

OSLO: Byrådspartiene Arbeiderpartiet, SV og MDG har kommet til enighet med Høyre og Venstre om Oslos småhusplan, skriver kommunen i en pressemelding.

Småhusplanen omfatter rundt 29 000 eiendommer og cirka 40 000 boenheter i Oslo. De fleste småhusområdene i byen inngår i planen, men ikke alle.

Det er bred politisk enighet om å stramme inn i småhusområdene for å ivareta de grønne verdiene på en bedre måte, men samtidig legge til rette for noe mer utbygging enn forslaget fra Plan- og bygningsetaten blant annet gjennom justerte tomtekrav til flermannsboliger og åpne for noe høyere utnyttelse.

Planen omfatter rundt 29 000 eiendommer og 40 000 boenheter i Oslo.

/VÅRE MEST FORNØYDE KUNDER SAMARBEIDER MED OSS OM PROSJEKTERINGEN

Vi gjør ingeniørjobben for deg, og tilbyr en rekke tekniske tjenester.

■ Salgskalkyle	■ Statiske beregninger	■ Energiberegning
■ Byggemelding	■ Brannberegning	■ Arbeidstegninger
■ Mengdeberegning	■ Lydberegning	■ Energimerking

BREEAM®

KLIKK HER
FOR MER INFO

/OPTIMERA/

Monter

Du bygger - Vi tar oss av resten.

3 milliarder kroner ekstra til utlån fra Husbanken

OSLO: Det er enighet mellom regjeringen og SV om regjeringens forslag om økte rammer for bostøtte, tilskudd til utleieboliger og investeringstilskudd til sykehjem. I tillegg økes Husbankens utlånsramme med 3 milliarder kroner.

Budsjettforliket innebærer en økning av Husbankens utlånsramme for 2023 fra 21 til 24 milliarder kroner. Rammen økes med 2,5 milliarder kroner til lån til boligkvalitet og 0,5 milliarder kroner til lån til studentboliger, skriver Husbanken i en pressemelding.

Stortinget behandler revidert nasjonalbudsjett på fredag 16. juni.

TILSKUDD TIL ENERGILTAK

Den opprinnelige tilsagnsrammen for

2023 på 160 millioner kroner ble disponert i løpet av halvannen uke i februar. 42 kommuner fikk tilskudd. Regjeringen foreslår en ekstra bevilgning i 2023 på 103,7 millioner kroner.

TILSKUDD TIL Utleieboliger

Regjeringen foreslår en midlertidig gjeninnføring av tilskudd til utleieboliger, med en tilsagnsramme på 400 millioner kroner i 2023. Tilskuddet skal kunne brukes til kjøp, istandsetting og bygging av boliger.

INVESTERINGSTILSKUDD TIL SYKEHJEM OG OMSORGSBOLIGER

Den opprinnelige tilsagnsrammen for 2023 på 950 millioner kroner ble disponert i februar. Regjeringen foreslår å øke tilsagnsrammen med 2 milliarder kroner i 2023.

Øvrige tilskuddsordninger er foreslått justert som følge av en ekstraordinær lønns- og prisjustering av budsjettet.

Større behov for lærlinger og faglærte ansatte etter innleieforbudet

OSLO: Maskinutleie-selskapet Ramirent er på jakt etter flere lærlinger. Også egne ufaglærte ansatte får muligheten til å ta fagbrev på jobb. På enkelte fagfelt er rekrutteringssituasjonen veldig krevende, ikke minst når det gjelder stillasmonter. I Oslo, Viken og tidligere Vestfold er det nå forbudt å leie inn personell fra bemanningsbyråene, og adgangen til å benytte dem er innskjerpet, også i resten av landet, skriver Ramirent på sine nettsider. – Hovedfokuset nå er å få nok lærlinger, rett og slett fordi landet trenger mer faglært arbeidskraft, så vi gleder oss over at søkertallene til yrkesfagene øker, ikke minst blant jentene. Yrkesfagene begynner å få en helt annen status enn før, sier HR-ansvarlige sier Henriette Hall-Eriksen, i Ramirent.

Mest fornøyde kunder med kjent oppskrift

FREDRIKSTAD: Kundene synes det «årnær sæ» med byggmester Arild Andersen. I fjor hadde bedriften i Fredrikstad igjen de mest fornøyde kundene i Nordbohus. På kjedens årskonferanse i Svolvær i begynnelsen av juni, fikk de heder og ære for den beste kundetilfredshet på EAT – eneboliger bygd for kunde. Prisen deler de med PEAB Nordbohus Skien. Byggmester Andersen fikk også pris for størst kundetilfredshet i 2013, 2015 og 2017.

Byggmesterbedriften lever åpenbart opp til byens slagord: «Det årnær sæ i Fredrikstad».

– Jeg er veldig stolt og glad for denne utmerkelsen og at vi får den enda en gang, sier daglig leder Jon Petter Andersen i Byggmester Arild Andersen. – Dette har vi jobbet målrettet for i alle år. I 2017 ble vi også kåret til beste kundetilfredshet i hele landet, i år var vi nr. sju i landet og nr. 1 Nordbohus. Det er morsomt, sprudler han.

I 2017 SOM I 2022: Byggmester Arild Andersen vant pris for beste kundetilfredshet i Nordbohus. F.v. Morten Larsen, Knud Knudsen, Jon Petter Andersen, Arild Andersen og Thore Martin Olsen. (Foto: Nordbohus/Mats Kalland)

KLIKK HER
FOR MER INFO

Med Tripletex blir det mindre vanskelig for bedriften å vokse.

Det blir ikke mindre dokø eller mer plass på det møterommet som allerede føles litt for trangt, men det blir enklere å utvide regnskapsprogrammet etter behov og å utvide med f.eks. timeføring og prosjektstyring.

tripletex

Et veldig fleksibelt regnskapsprogram

LANDSMØTEGJENGEN FRA VENSTRE: Kolbjørn Røstelien, Trond Bystrøm, Cathrine Øygarden, Gro Haug, Nicolai Tangen, Jostein Iversen, Jens Sundem, Kurt Eikså

God sommer!

Landsmøtet i Drammen er nå over og vi vil rette en stor takk til engasjerte drammensere for en fantastisk helg. Det å kunne samles under slike forhold gjør oss godt, men det er hverdagen som teller. Vi tar med oss gode og konstruktive tilbakemeldinger, humor og latter tilbake til arbeidsdagen.

Det er veldig bra for oss å være en del av dette samholdet og samarbeidet, det motiverer oss til å gjøre en ekstra god jobb for medlemmer og tillitsvalgte samt å bidra økonomisk til det viktige arbeid som gjøres i Byggmesterforbundet.

Da vi innledet året var det gode grunner til å bekymre seg enda mer enn tidligere – inflasjonsbuen var i helspenn og kraftige rentehevinger ble delt ut som medisin mer eller mindre uten resept – dette for å dempe etterspørselen etter varer og arbeidskraft. Energikrisen legger også sten til byrden og bidrar også til reduksjon av folk og bedrifters disponible inntekt. Som en naturlig følge av dette samt mangel på arbeidskraft kommer et betydelig press på lønningene. Virkningene ser vi dag for dag, bedriftenes investeringer og resultatene faller, krona har også falt kraftig i verdi, noe som i seg selv er inflasjonsdrivende for importerte varer. Når og hvordan dette lander er det nok ingen som vet, men heldigvis, folk trenger et sted å bo... etter hvert.

Det siste året har vi snakket med mange av medlemmene, tallene ser ganske bra ut, og aktiviteten ser ganske bra ut for de fleste – det er vi veldig glade for, det tyder vel på at stort sett alle har «vært ute en vinterdag før.»

Byggmesterforsikring har i samarbeid med Forbundet og medlemmene hatt et fint halvår, vi har hatt bra vekst og heldigvis kan vi oppsummere med at det stort sett har gått bra med våre medlemmer også. Vi jobber mye med skader for medlemmene og vi kan oppsummere halvåret med at det har vært få alvorlige skader som rammer liv og helse eller tap av store verdier gjennom ulykker eller konkurser, heldigvis!

Gjennom årene, og ikke minst siste halvår, har vi skapt oss en soliditet som gjør oss godt rustet for framtida. Dette gir oss mulighet til å utvikle oss videre – her jobbes det med kompetansen, forsikringsordningene og ikke minst nye folk, dette for bedre å kunne ta vare på medlemmene. I fjor etablerte vi en avdeling i Molde, nå i juni har vi samlokalisert oss med Kristiansand Byggmesterforening med en ny mann, dette som en følge av styrene i respektive Kristiansand og Byggmesterforbundet gjorde en god jobb for å finne tilbake til hverandre.

Vi skynder oss langsomt og hilser god sommer til medlemmene, tillitsmenn og gode kolleger i Forbundet, Kristiansand Byggmesterforening og opplæringskontorer.

SAMARBEID OG KOMPETANSE: Fra venstre: Daglig leder Roald Tønnesen i Kristiansand Byggmesterforening, nyansatt regionleder Sør- og Sørvest, Kurt Eikså i Byggmesterforsikring og Atle Åvik i Kristiansand Byggmesterforening ser frem til et fruktbart samarbeid til glede for lokale byggmestre.

Kurt Eikså, Regionleder Byggmesterforsikring Sør og Sørvest:

- SKAL JOBBE GODT MED MEDLEMMENE

Kurt Eikså har knapt blitt varm i trøya etter å ha blitt ansatt som leder av det nyopprettede regionkontoret Byggmesterforsikring Sør og sørvest, som er lokalisert i Kristiansand. Han gleder seg til å ta fatt på å bygge opp et godt

kompetansesenter for Byggmesterforsikrings kunder i distriktet. Samarbeid med Kristiansand Byggmesterforening og Byggmesterforbundet er nøkkelen til å utvikle gode relasjoner til bransjen, mener han.

– Jeg sitter vegg i vegg med Kristiansand Byggmesterforening, så det er naturlig å ha tett kontakt med daglig leder av foreningen, Roald Tønnesen, Atle Åvik og Hege Tønnesen. Byggmesterforsikring er som kjent et selskap som er 100% eid av Byggmesterforbundet, så det er naturlig at vi samarbeider og bruker felles kompetanse for å gi forbundets medlemmer skreddersydde løsninger tilpasset deres virksomhet.

– Når Kristiansand Byggmesterforening nå har inngått en avtale med Byggmesterforbundet om blant annet forsikringsordninger gjennom Byggmesterforsikring blir dette ekstra viktig, legger han til.

Han får støtte fra Roald Tønnesen i Kristiansand Byggmesterforening, som teller 140 medlemsbedrifter.

– Dette blir spennende. Vi liker å skynde oss langsomt her på Sørlandet, men vi har landet en avtale med Byggmesterforbundet etter en 10 år lang prosess. Avtalen gir oss blant annet fordeler når det gjelder forsikring gjennom Byggmesterforsikring. I tillegg til den forretningsmessige siden av avtalen, har nå 10 -15 byggmestre blitt medlem av forbundet på individuelt nivå, så vi er innen i en spennende prosess. Jeg håper vi også kan tilføre Byggmesterforsikring nyttige impulser, og ser frem til å samarbeide med regionleder Kurt Eikså.

Kjell Åge Krukhaug, nyansatt Regionleder, Byggmesterforsikring Øst:

- VIL STYRKE RELASJONENE

– Jeg har jobbet med forsikring i 25 år i ulike stillinger.

Det som gjorde at jeg valgte Byggmesterforsikring AS som arbeidsgiver er muligheten til å gjøre en positiv forskjell for bedriftene i byggebransjen. Det å utvikle produkter og tjenester til beste for Byggmesterforbundets medlemmer og å styrke forbundet gjennom å bidra til medlemsvekst, er inspirerende, sier Kjell Åge Krukhaug.

Nyansatt Regionleder Øst, Kjell Åge Krukhaug vil styrke samarbeidet med Byggmesterforbundets medlemmer i Østlandsregionen.

– Vi har i dag god kontakt med våre forsikringskunder og medlemmer. En av mine oppgaver er imidlertid å utvikle disse relasjonene gjennom et enda tettere samarbeid med nye og eksisterende medlemmer og kunder.

**BYGGMESTER
FORSIKRING**

WWW.BYGGMESTERFORSIKRING.NO

**Byggmester Aamlid er
ferdig med den 1 km lange
Tretoppvegen
i Fyresdal**

- Dette har jeg kjempa for, sier byggmester Inge Aamlid og viser hvordan han bygger den 1023 meter lange Tretoppvegen som skal lokke turister fra hele verden til Telemark.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Gangbanen er to meter bred, hviler på 228 stolpepar med strekkstag og følger konturene i landskapet med samme, slake helning opp til toppen av åsen Hamaren.

Her ender Tretoppvegen 16 meter over bakken, i en spektakulær sirkel på 45 meter i diameter med utsikt over Fyresdalsvannet og Telemarksfjellene.

EKSTREM INNSATS

- Tretoppvegen er mitt største prosjekt. Ikke i kroner, men i omfang. Jeg har leid inn det som er av flinke tømrere i Fyresdal og traktene rundt for å bli ferdig i tide, sier byggmester Aamlid.

Siden september i fjor har han og tømrerne skrudd 21 kilometer rekkverk og 20 kilometer gulvbord med 110 000 konstruksjonsskruer!

- Vi har jobbet i den verste vinteren på 30 år med halvannen meter snø, forferdelig kulde og mye vind. Det har vært ekstremt fysisk arbeid der du må være skjerpa på detaljene og sikkerheten, fordi vi ofte arbeider i høyden, forteller Aamlid.

Han er stolt over innsatsen fra de lokale tømrerne.

- Gutta har virkelig levert. De er så flinke og selvgående. Uten fagfolk som tenker sjøl og passer på hverandre og kvaliteten, ville dette aldri gått, fastslår byggmesteren.

SPARTE 5 MILLIONER OG REDDET PROSJEKTET

Byggherre og ordfører i Fyresdal, Erik Skjervagen (Ap), mener at kommunen valgte rett mann til prestisje-prosjektet.

- Fyresdal ville ta suksessen med turstien av tre som Aamlid bygget for oss i 2017 videre. Vi engasjerte EFFEKT som foreslo en tretoppvei. Problemet var prisen. Prosjektet ville aldri gått videre med de kostnadene, sier Skjervagen til Byggmesteren.

Aamlid så grundig på forslaget og materialvalgene.

- Opprinnelig skulle søylene være i firkantet limtre. Jeg kom på at vi kunne erstatte disse med høyspentmaster i kobberimpregnert tre. Leverandøren Scanpole var ganske skeptisk, men sa omsider ja og slik sparte vi 4,2 millioner, sier Aamlid.

Med flere andre innsparinger ble prisen lav nok til at Fyresdal kommune kunne lyse ut anbudet. Det vant Aamlid i konkurranse med to store entreprenører.

- Inges forslag er finere. Han er både nøktern og kreativ, og skal ha mye av æren for at vi står på Tretoppvegen i dag, sier ordfører Skjervagen som gleder seg til å ta imot tusenvis av nye besøkende til bygda.

«Tretoppvegen finnes det ikke maken til i hele verden!»

BYGGMESTER INGE AAMLID

- Alt er tungt med denne jobben. Men det er jo et fantastisk prosjekt som setter Fyresdal på kartet, sier tømrerne Kåre Hagen og Øystein Solli.

– Interessen fra hele verden er enorm. Vi åpner 2. juni og Tretoppvegen er allerede kåret til VisitNorways største attraksjon i år – foran Hurtigruta! sier Skjervagen.

STÅR FJELLSTØTT I STIV KULING

Aamlid roser sin landmåler Trond Birkedal fra Landmåler Sør, Kristin Libjå fra Fyresdal Plan og oppmåling samt ingeniør Tyke Tveit fra Planhuset i Drangedal.

– Tveit løste statikken og prinsippskissene fra Sweco. Han er gull å jobbe med. Vi har stort sett forankret søylene i grunnfjellet med 32 mm kantstål en meter ned i fjellet. Det gjelder for nesten alle punktene, unntatt 40 der vi ikke fant fjell. Disse støpte vi blant annet med helikopter, for en kran får du aldri inn her, forteller byggmesteren.

Oppå hvert stolpepunkt er det montert en stålbrakett som er designet for bruk i dette området. Braketten holder både søyle og strekkstag som kobles diagonalt til søylemakkeren. Oppe er det en ny brakett som tar imot strekkstaget og holder en tverrbjelke på plass.

– Da vi hadde festet de nedre brakettene til søylene, tok landmåleren ut høydene. Derfra brukte vi maler for de

Stolpene med en oppgitt levetid på 80 år er ikke impregnerert med kreosot, men en type kobbersalt som gjør at treet kan stå i jord.

Tretoppvegen har fire større hvile- og utsiktspunkter underveis til tretoppene.

ulike høydene og punktene, som gutta har vært flinke til å overholde, sier Aamlid.

Målet har vært å få Tretoppvegen så fast og stiv som mulig.

– For to dager siden blåste det stiv kuling her. Jeg gikk ut på det øverste utkikkspunktet og la meg ned på gulvet. Konstruksjonen var helt stille. Da ble jeg fornøyd! sier Aamlid.

UTPRØVDE LØSNINGER

I 2017 bygget Aamlid en 180 meter lang tursti av tre rundt odden på Hamaren. Til Tretoppvegen har han lent seg på erfaringene med materialene fra den gang.

– Jeg har brukt turstien som mal til dette prosjektet. Alle skruene og rustbehandlingen jeg brukte den gang er like gode i dag. For eksempel ville leverandøren at det skulle brukes rustfrie skruer på Tretoppvegen. Jeg var ikke enig, for det ville koste hundre tusen ekstra.

Aamlid stoler på samme konstruksjonskruser med C4-belegg som på trestien i 2017.

– De er beregnet for dette og jeg vet at de har holdt seg

godt langs vannet i mange år.

Da Aamli hadde vunnet anbudet kom spørsmålet om hvordan han skulle anskaffe de enorme mengdene med gulvbord og rekkverk fra Hasås via Fyresdal Sag og Bygg.

– Det var så ustabile priser i fjor. Skrekken var at vi kom halvveis og så doblet prisen på gulvbordene seg! Så vi valgte å kjøpe inn alt i mai 2022 til avtalt pris. Da måtte vi lagre kilometer med gulvbord og rekkverk. Heldigvis hadde vi en stor riggplass, men det var så mye at det nesten ikke gikk å få dekket til alt, sier Aamli.

EN TREVEI FOR ALLE

Tømrerne Kåre Hagen og Øystein Solli jobber i den øverste enden av Tretoppvegen.

– Vi var to tømrerlag som begynte i hver vår ende. Siden har vi bygget mot hverandre og tilpasset hvor vi jobbet ettersom vær og klima bestemte, sier Solli og legger til at det meste har vært tungt på jobben.

– Du rappellerer og sikrer hele tiden. Mye av materialene må heises opp med tau og taljer. Men nå er det fantastisk å se trevegen bli ferdig. Hele Telemark skal vel innom i sommer, sier Solli.

– Her kommer alle opp, uansett om de sitter i rullestol eller går i barnehagen. Dette er et kjekt prosjekt for alle i Fyresdal. Det er langt mellom så flotte og gratis attraksjoner, fastslår Kåre Hagen.

Byggmester Aamlid gleder seg også til å se Tretoppvegen i bruk.

– Jeg liker å ha variasjon i prosjektene mine og synes det er kjedelig å bygge det samme to ganger.

Mange kommuner er invitert til åpningen av Tretoppvegen 2. juni. Hva gjør byggmesteren om de også vil bestille en tretoppvei som lokker tusenvis av turister?

– Da må jeg nok ta meg en konjakk! Nei, det skjer så mye annet nå. Jeg skal bygge for Statkraft i Vinje, det er spennende planer for sentrum av Fyresdal og jeg håper å bygge om en gammel dampbåt som min bestefar var kaptein på. Men først skal jeg ta sommerferie og endelig prioritere familien igjen, sier byggmester Inge Aamlid i Fyresdal. ■

Oppå hvert stolpepunkt er det montert en stålbrakett som er designet for bruk i dette området. Braketten holder både søyle og strekkstag som kobles diagonalt til søylemakkeren. Oppe er det en ny brakett som tar imot strekkstaget og holder en tverrbjelke på plass.

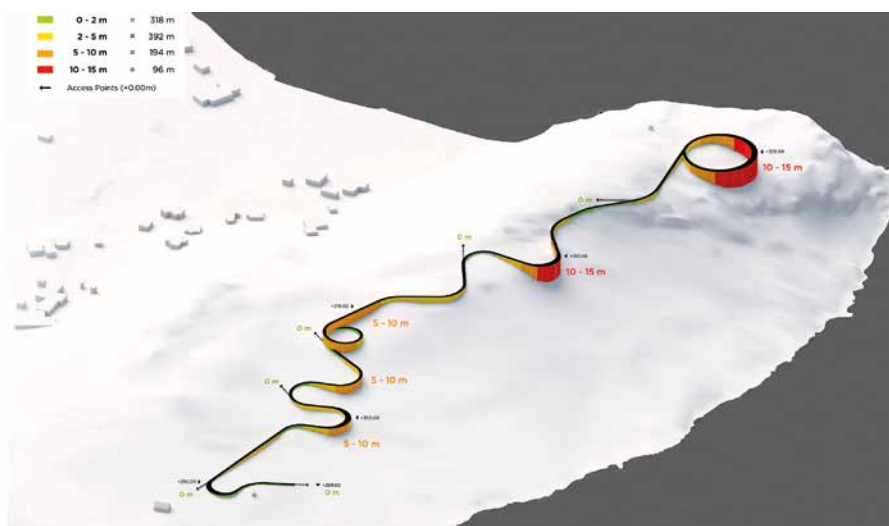
– Det har ikke vært mye plankekjøring! På noen få partier er det enkelt, men ellers blir det å bygge opp stillaser mellom hvert stolpepar og det er tidkrevende. Og alle avstander og lengder skal være så nøyaktig som mulig, sier tømrerne Stian Aasbakk og Stian Hansen.

FAKTA

TRETOPPVEIEN I FYRESDAL

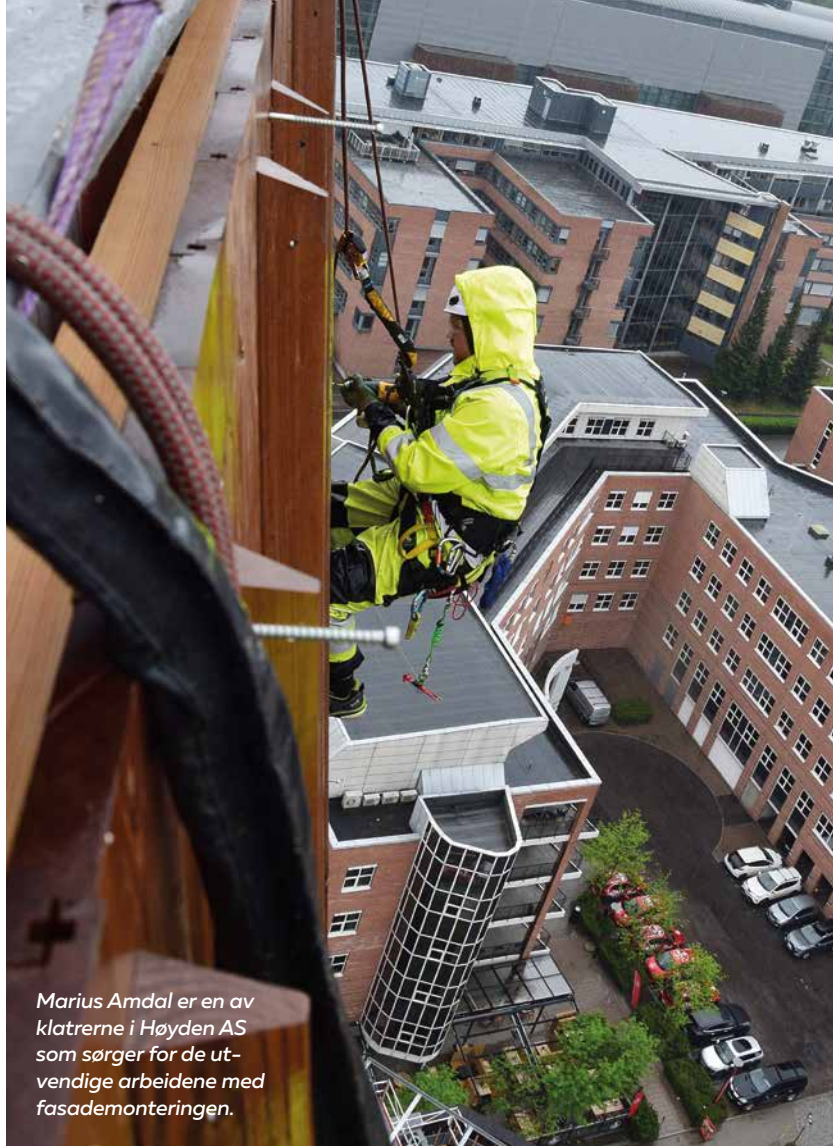
Starter nede i Hamaren aktivitetspark og ender på toppen etter 1 023 meter med trevei. Høyeste punkt er 16 meter over bakken og underveis kan du slappe av på fem større utsiktspunkter der treveien er utvidet. Åpner 2. juni. Finansiert av Fyresdal kommune. Byggmester Inge Aamlid fra Fyresdal er totalentreprenør og har arbeidet i flere år med prosjektet. Bygget med 43 tonn stålforbindelser, 20 000 meter gulvbord, 21 000 meter rekkverkspiler, 110 000 C4 konstruksjonsskruer og 228 par med høyspentmaster fra Scanpole.

HØYDEKART: Tretoppveien har slake og brattere partier på den 1023 meter lange treveien til toppen av Hamaren aktivitetspark i Fyresdal. (Illustrasjon: EFFEKT Arkitekter)

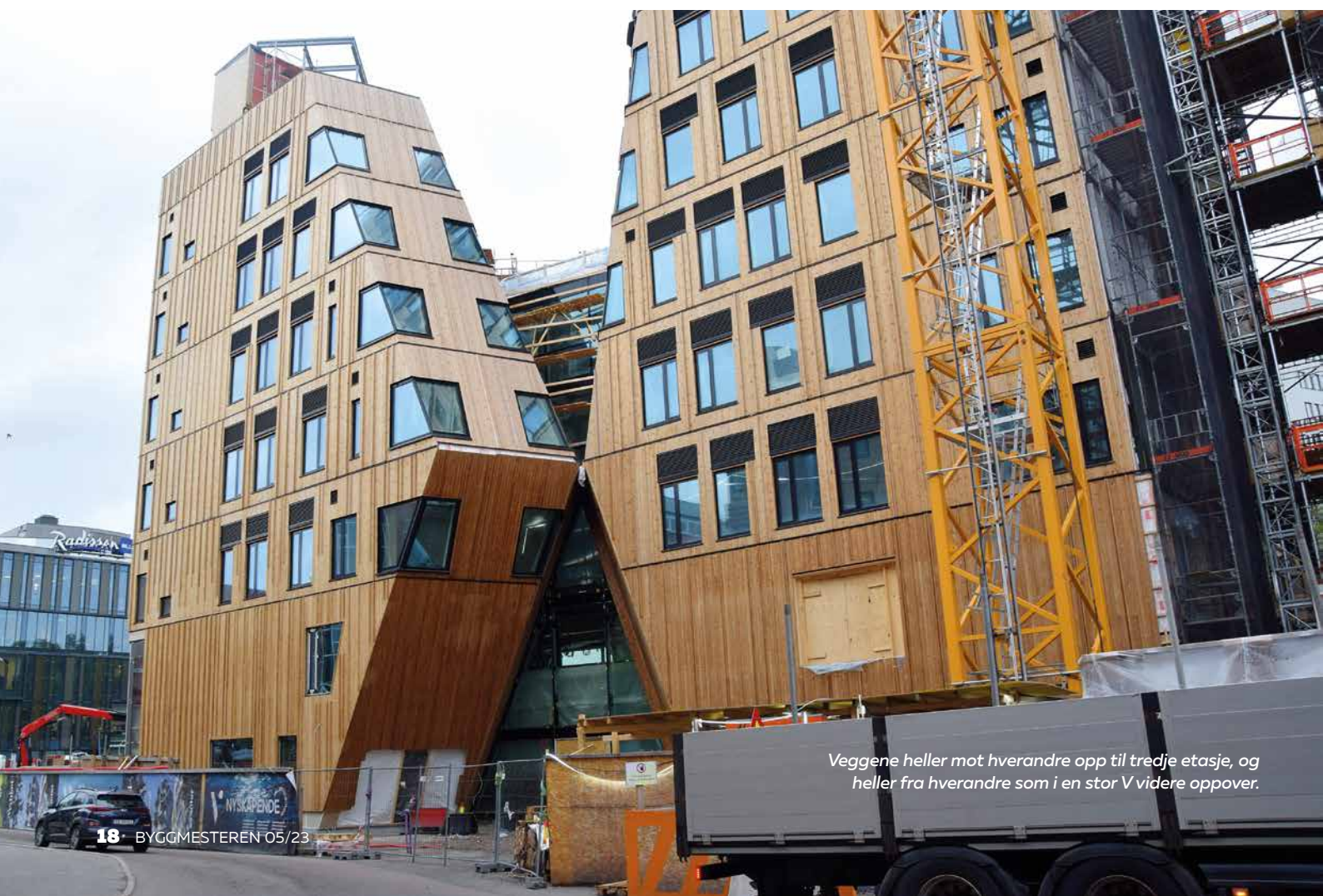

Nydalen Vertikal 18 etasjer med tre- fasader

OSLO: Utvendig ser de to byggene i Nydalen Vertikal ferdige ut. Det er bare en 18 etasjer høy «bakvegg» som ennå ikke er belagt med fasadeelementer.

Marius Amdal er en av klatrerne i Høyden AS som sørger for de utvendige arbeidene med fasademonteringen.

Veggene heller mot hverandre opp til tredje etasje, og heller fra hverandre som i en stor V videre oppover.

I slutten av mai er de første balkongene montert.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

De to byggene på 18 og sju etasjer ser ut til å være bygd i tre, men de er bygd med stål og betong. Begge byggene har en vegg som heller og skrår. Fra første etasje og opp til fjerde skrår veggene mot hverandre, fra fjerde og videre oppover heller de fra hverandre. Det kan se ut som at de utgjør hver sin del av en stor V – som i vertikal.

Det har gitt fasadeleverandørene i Ringsaker Vegg- og Takelementer AS (RVT) noen utfordringer. For ikke bare har de måttet klare monteringen uten stillas, og i de øverste etasjene uten lift, deler av veggene har negativ helling, de skrår innover fra øvre til nedre feste. Det har gjort monteringen ekstra krevende.

PASSER PÅ MILLIMETEREN

– Det var morsomt, virkelig en milepæl da vi fikk heist på plass de første negative elementene (heller innover) i hjørnene og de passet på millimeteren! forteller montasjebas Kai Roger Berget.

– Særlig da vi skulle feste disse elementene i nedkant og de måtte dras inn på plass, var det spennende om de kunne treffe som de skulle. Når det gikk så bra, blir jeg imponert og stolt over å ha så flinke folk rundt meg, sier han.

Berget legger til at det knapt har vært nødvendig med lokale tilpasninger. Elementene har passet bra til hverandre og til de støpte gulvene, noe han gir de prosjekterende i RVT og Skanska ros for.

En sjelden regnværsdag heises et hjørneelement på plass.

FAKTA

NYDALEN VERTIKAL

To bygg med trefasader, 18 og sju etasjer høye. Konstruksjonen er i stål og betong. Totalt 10.000 m². Næringslokaler og boliger.

Tegnet av Snøhetta. Byggherre er Avantor som har stått for utvikling av Nydalen fra industri til en bydel med næringsbygg og boliger. Entreprenør: Skanska. Byggstart var i juni 2021. Næringsdelen er planlagt ferdig i september i år, boligene i desember.

Underleverandør fasader: Ringsaker Vegg- og Takelementer AS.

Næringsbygg sertifiseres som Breeam Nor Excellent, boligdel som

Breeam Nor Very Good. Prosjektet er en del av Future Built.

Varmes opp med solceller, energibrønner og varmepumper. Naturlig ventilasjon.

– På en dag med klarvær er det utsikt herfra over det meste av byen, forsikrer montasjebas Kai Roger Berget i Ringsaker Vegg- og Takelementer.

KLATRER PÅ FASADEN

Ringsaker Vegg- og Takelementer har hatt fire-fem egne ansatte med på monteringen. Så høyt opp som liftene rakk, har de hatt lifter til hjelp. Men i høyden over tre etasjer har de vært avhengige av profesjonelle klatrere fra firmaet Høyden AS til montering og utvendig komplettering.

EN MONTERINGSREKORD I MAIDAGENE

Inne i en verkøykonteiner henger et framdriftsskjema for monteringen. Det viser at det ble montert 11 elementer i løpet av mandag 15. mai.

– Vi hadde været med oss og den dagen satte vi rekord. Dermed ble vi ferdig til 17. mai med god margin. Det var en drøm! smiler Berget.

Ute på vegg høyt oppe i 16. etasje, henger et synlig bevis for det: En liten dekorasjon med to små flagg. Han forteller at rekorden de satte ble mulig fordi alle elementene sto klare til heising da de begynte om morgenen. Leveransen hadde kommet om kvelden fredagen før.

– Byggeplassen har vært preget av krevende logistikk med liten plass. Vi har tidvis fått elementer fra to-tre biler her i løpet av en dag. De er heist på plass eller satt på vent innenfor byggegjerdene når det var mulig, så vi har klart å holde jamn framdrift, uten at noen måtte vente på andre.

INNE VENTER ISOLASJONEN

Elementene kommer fra fabrikken på Ringsaker og er ferdig utvendig med kledning, gips og vindspærreduk. De fleste er levert med vinduene satt i. Innvendig er det lagt på duk til blåseisolering. Utlekking og videre ferdigstillelse inne sørger Skanskas egne folk for.

– Blåseisolasjon er spesielt godt egnet her fordi den fyller alle hulrom på en god og effektiv måte. RVTs egen blåseavdeling sørger for blåsing.

Utvendig har veggene kledning som er brannimpregnet og som skal kreve lite vedlikehold. ■

Tilkomsteknikerne bruker to tau, et arbeidstau og et til backup. (Foto: Kai Roger Berget, RVT)

Marius Amdal fra Høyden AS henger på fasaden og Stefan Zilske i RVT følger med. (Foto: Kai Roger Berget, RVT)

Arbeid i tau er ikke skummelt

Tilkomsteknikerne i Høyden AS henger og dingler på fasader i store høyder hver eneste dag.

– Det kan se skummelt ut, men oppleves ikke sånn, forsikrer avdelingsleder Eirik Persson.

– Tilkomsteknikk er et eget fag som krever kurs og sertifisering, understreker Persson.

– De fleste av våre ansatte driver aktivt med klatring, men å arbeide på fasader som i Vertikalen, er ganske forskjellig fra å klatre i fjell. Vi bruker to tau, et arbeidstau og et til backup. Dessuten er vi trent på å redde hverandre, og er vår egen redningsberedskap.

– Hvor lenge kan dere arbeide sånn i løpet av en dag?

– Vi har vanlige arbeidsdager og har ikke mer behov for pauser enn andre. Seler til tilkomsteknikk er ergonomisk tilpasset formålet, og sitteplater er en type utstyr som kan avlaste lårlekkene, forklarer Persson.

ALLE HAR VÆRT MED

På Vertikalen har firmaet hatt to til tre ansatte, men flere av de ansatte har vært med på deler av jobben. Totalt er det 45 ansatte i Høyden AS, en av dem på Vertikalen, er tømmer. Firmaet har det meste av oppdragene sine i Osloområdet. Foruten fasademontering og komplettering som i Nydalen, gjennomfører de prosjekter som fasade- og vindusvask, vindusutskifting, maling og inspeksjoner.

FOR DEG SOM JOBBER I TØMRERFAGET

TØMREREN

Selv de kraftigste håndverktøyene kan drives med batteri. Her viser verktøyspesialist Arild Schrøder-Nielsen frem Makita 80 Volt CE001GZ som drives med to 40V Max batterier.

A man with a beard and glasses, wearing a black t-shirt with the Makita logo and the text 'GET THE JOB DONE', is holding a large blue and black Makita reciprocating saw. The saw has a large circular blade and the Makita logo is visible on its side. The background is a workshop or store with various tools and equipment visible.

**SMARTE OG STERKE
BATTERIVERKTØY
ER BEDRE FOR HELSA**

Skader fra støv, vibrasjoner og støy som proffer daglig utsettes for, kan unngås med riktig utstyr, holdninger og planlegging.

- Vi har nå over 170 håndverktøy med 40V Max, viser verktøyspesialist Arild Schrøder-Nielsen og produksjef Norman Lagesen i Makita.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Det er de dramatiske arbeidsulykkene vi husker og passer oss for. Mens skadelige vibrasjoner, støv og støy fra eldre håndverktøy går ofte i glemmeboka, sier Arild Schrøder-Nielsen i Makita Norge.

– Våre verktøy skal forhindre skader fra støv, vibrasjoner og støy. Tre belastninger som alle proffene utsetter seg for, men som de kan unngå med riktig utstyr, holdninger og planlegging, sier verktøyspesialisten.

VIBRASJONER OG KALDE FINGRE

Hånd-arm-vibrasjonssyndrom (HAVS) er en arbeidsskade som Arbeidstilsynet registrer ca. 30 tilfeller av årlig. Men det er nok store mørketall: I Sverige registreres det over 1.000 tilfeller.

– De færreste tenker på slitasjeskader. Større virksomheter har nå blitt veldig bevisste på dette og investerer i håndverktøy som forhindrer HAVS. Men i mindre bedrifter blir det ofte til at man bruker «gamlingen» fra lageret, forteller Schrøder-Nielsen.

Ifølge arbeidsmiljøloven må all bruk av vibrerende verktøy med belastningsverdi over 2,5 registreres i HMS-permen og risikoanalyseres.

– Arbeidsgiver må vite hvilke vibrasjonsverdier hvert verktøy gir. Ved tilsyn må du dokumentere at du vet hvor lenge det kan jobbes med hvert verktøy, skadeomfang og tiltakene som kan avverge slitasjen.

Smarte og sterke batteriverktøy gjør en stor forskjell her.

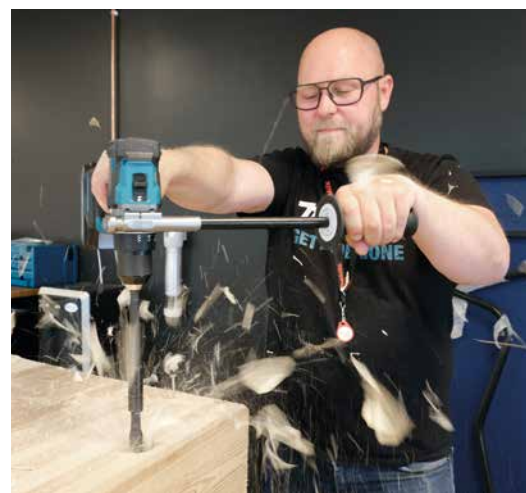
– Eldre modeller av f.eks. multikuttere har nå tillatt brukstid ned i 13 minutter

SJS-teknologien på Makitas vinkelslipere består av kulelagre og vibrasjonsdempende systemer som motvirker sideslag.

Arild Schrøder-Nielsen borer støv- og vibrasjonsfritt med den enorme 80V borhammeren. - Teknologien kalles AVT og er et innebygd fjæringssystem med motvekt som gjør at det du holder i, er separert fra motoren som står og jobber.

- Her kan jeg bore med inntil 140 Newton-meter ytelse - uten risiko for kickback eller at hullkappen låser seg og vrir henda mine, sier Arild Schrøder-Nielsen og demonstrerer et selvmatende forstnerbor i massivt tre.

daglig på grunn av vibrasjonene. En ny Makita DTM 52 kan jobbes med i opptil 23 timer, det sier litt om hvorfor det lønner seg å fornye maskinparken, sier Schrøder-Nielsen.

ØKT ARBEIDSKAPASITET - MINDRE BELASTNING

Makita har utviklet sin XGT 40 Volt Max batteriserie for kraftige verktøy og har til nå kommet med over 170 produkter i denne serien. Produsenten vil gjøre fossilt drivstoff og ledninger unødvendig for brukerne. For å løse dette kombineres det ved behov to batterier i en 80V (40X2) kraftpakke som lar borhammerne, støvsugerne og slagdriller yte like godt – noen ganger bedre – enn sine forgjengere.

– 40 Volt Max anbefaler jeg til alle som driver med tyngre maskiner og oppgaver. Du sparer masse tid og har helt andre ytelser enn 18V-maskiner, som vi ser at folk ødelegger fordi de drives altfor hardt, sier verktøyspesialisten.

Det kommer stadig inn reklamasjoner på 18V verktøy som er brukt feil. Ofte fordi bruksanvisningen ikke leses og maskinene blir presset til for kraftige oppgaver.

Enten det skal kappes, drilles eller skrus, advarer Schrøder-Nielsen mot å bruke svakt batteriverktøy til tunge oppgaver.

– Regelen er jo at maskinen skal jobbe for deg, ikke omvendt. Her pådrar mange seg belastninger unødvendig, sier Schrøder-Nielsen og legger til at en del av 40V verktøyet jobber lettere enn de som drives på 18V.

– Du får kraftigere verktøy som veier mindre enn før og med bedre balanse. Som gir lengre brukstid og raskere resultat, sier han.

– Å forhindre støvskader, er blitt stadig viktigere, sier produksjef Norman Lagesen med en støvsuger i M-klassen og verktøyspesialist Arild Schrøder-Nielsen med 80V Max borhammer.

Støvklasse M samler opp helsefarlig og ikke-kraftfremkallende støv med maks konsentrasjonsverdi $0,1 \text{ mg/m}^3$. Dekker alle vanlige typer av trestøv og støv fra materialer som betong og puss.

Støvklasse L kan samle opp helsefarlig støv med en konsentrasjonsverdi på $> 1 \text{ mg/m}^3$. Til vanlig og ufarlig støv, som for eksempel husstøv og jord.

IKKE PUST INN FINSTØVET

To av Makitas støvsugere står klare til test.

– Mange tømrere vil se på disse og tenke «de er helt like, men den ene koster jo mer enn den andre!». Men ser du nærmere, står det klasse «M» på den ene og «L» på den andre.

En «L»-klasse kan samle opp helsefarlig støv med en konsentrasjonsverdi på $> 1 \text{ mg/m}^3$. Det vil si at alt finstøvet som du ikke ser, pustes inn. Derfor er en «L» støvsuger ikke anbefalt for blant annet betong- og pussestøv.

– Håndverkere som driver allsidig →

HIKOKI

HIGH PERFORMANCE POWER TOOLS

36V

18V

MULTI VOLT
Bruk samme batteri
til både 36V-maskiner
og 18V-maskiner

Samme størrelse Dobbel kraft

TEMA: BATTERIVERKTØY

byggevirksomhet, bør ha «M» eller enda bedre – støvklasse «H». H-klasse samler alt av helsefarlig støv med maks konsentrasjonsverdi 0,005 mg/m³, samt alt kreftfremkallende og bakteriebefengt støv, sier Schrøder-Nielsen.

– Altfor mange står med støvsugere som ikke fanger opp finstøvet. Husk at støvet fra herdet betong fortsatt er etsende, så bruk alltid ansiktsmaske! Mange tenker nok at støvsugeren er nok, advarer Schrøder-Nielsen.

M og H-støvsugerne har luftstrøms-sensorer som oppdager feil hvis filteret er tett eller støvsugeren er full. AWS blåtann, lar deg autostarte suging i takt med verktøyet. Når du er ferdig, tømmer slangen seg helt og støvsugeren slukkes etter noen sekunder.

– Med to 40V Max batterier får støvsugeren tilsvarende sugekraft som industrisugeren på ledning. Du har et mobilt støvsystem som kan kobles opp til alle typer verktøy fra Makita – og til andre merker støvsugere med et blåtannadapter, sier verktøyspesialisten.

STERKE OG STILLEGÅENDE

Med stor styrke følger mye ansvar. Schrøder-Nielsen demonstrerer kreftene til den største batteridrillen, en DF001G med 40V Max.

– Her har jeg 140 newtonmeter ytelse som lar meg skru inn de største skruene eller hullkopper opp til 160 mm i massivtre.

Drillen har innebygde sikkerhetsfunksjoner som AFT kickback, en sensor som merker om f.eks. hullkoppen låser seg i veggen og stopper slik at du ikke blir med rundt.

– Den har også en innstilling på skruer med autostop som digitalt registrerer motstanden – i stedet for de manuelle momenteringene som ingen bruker. For en drill står som oftest i bor-funksjon og da vil du få en slitasje på håndleddet hver gang skruens hode treffer treverket, forklarer Schrøder-Nielsen.

Så blir det stillere. Vi prøver slagtrekkeren DTS141Z med oljedempere som støyer inntil 20 db mindre enn standard slagtrekkere.

– Soft Impact heter teknologien. Lyden er merkbart lavere, 77 db. Faktisk under kravet for hørselvern og den er velegnet for arbeid i områder med støykrav. Som eldresentre eller åpne butikker, forklarer Schrøder-Nielsen.

Lyddemping av kraftig batteriverktøy er vanskelig. Verktøyspesialisten hos Makita kan ikke love at alt verktøy forstummer i fremtiden.

– Oljedempingen senker slagstyrken med en del newtonmeter. Trenger du stor styrke, må du nok over 80 db og bruke hørselvern som før, sier Arild Schrøder-Nielsen. ■

Hiltis nye meiselhammer blir demonstrert av produksjef Sindre Dyb i Motek. Den har en vibrasjonsverdi på 3,8 m/s². Grenseverdi nås etter vel 13 timer, ifølge produktinformasjonen.

ADVARER MOT BORHAMMER UTEN VIBRASJONSDEMPING

Mange år med tung boring med slagbormaskin uten vibrasjonsdemping, har gitt Arnt Jonny Alme store plager med hendene og skuldrene.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Det er ille å være følelsesløs i hendene om morgenen, men det er verre at jeg ikke kan jobbe med hendene over hodet og ikke kan ta i som før. Kroppen er utslitt, sier 53-åringen fra Sandane i Nordfjord.

Han er sikker på at det er den tunge jobben med slagbormaskin som har forårsaket forkalkning i skuldrene, slarkete håndledd og hvite fingre.

– Yngre arbeidsfolk må bare nekte å ta i borhammere uten demping. Det er det beste rådet jeg kan gi. Ingen advarte oss da vi begynte med dette, og antakelig fantes det ikke demping på slagbormaskinene den gangen. Men nå finnes det. Jeg har kjøpt en og kjent forskjellen! Den kunne jeg jobbe med en hel arbeidsdag uten problemer, forsikrer han.

DEMPINGEN KOSTET FOR MYE

Alme forteller at arbeidsgiveren ikke var villig til å ta de ekstra kostnadene for en slagbormaskin med vibrasjonsdemping.

– Den skal ha kostet 3.500 mer med demping, men hva er vel det i forhold til å holde folk i jobb?

Nå kan Alme og firmaet se resultatet: Han har vært sjukmeldt siden februar i år, men er redd for at han ikke kan komme tilbake i den samme jobben igjen.

Foreløpig ser det ikke ut til at han får erstatning gjennom yrkesskadeforsikring.

MEST OPPTATT AV ANTALL HULL

– Det finnes normer for hvor lenge man kan jobbe med vibrerende verktøy?

– Ja, jeg har hørt snakk om det, at vi skal ha pauser etter bare noen minutters boring, men det er ikke fulgt opp av firmaene. Hver dag har det vært spørsmål om hvor mange hull vi kan rekke å bore, og

det har vært om å gjøre å bore så mange som mulig, forklarer Alme.

- ARBEIDSGIVERS PLIKT

– En arbeidsgiver har plikt til å sørge for at ansatte har verktøy som ikke gir helseplager. Det vil også være viktig for effektiviteten, påpeker regionalt verneombud Jørgen Bjåland i Fellesforbundet.

– Med godt verktøy som ikke gir brukeren plager, er det lettere å holde produktiviteten oppe. Ofte har det billigste verktøyet de høyeste vibrasjonsnivåene og er mest støyende, fortsetter Bjåland.

Han har inntrykk av at vibrasjonsverdi er langt nede på kriterielista ved innkjøp. Men både arbeidsgivere og arbeidstakere bør være flinkere til å følge med på verktøy som kan gi hånd- og armvibrasjoner.

– Mange tenker nok ikke over at mindre verktøy kan være minst like aggressive som de store. Små verktøy som multikutter og bajonetsag kan ha høyere vibrasjonsverdi enn en vanlig skruedrill, sier han.

OVERRASKENDE VIBRASJONSNIVÅ

Produktinformasjon fra flere merker viser overraskende forskjeller. Hiltis nye Meiselhammer TE 2000–22 har vibrasjonsverdi 3,8 m/s². Feins multimaster har et patentert antivibrasjonssystem og oppgir at vibrasjonsverdien er under 2,5 m/s². En multikutter av tilfeldig valgt merke, har vibrasjonsverdi på 10,5 m/s², på høyde med en borhammer.

En bajonetsag har 8, mens en skruedrill har 2,5 m/s².

GUL KREVER RISIKOVURDERING

Bjåland oppfordrer derfor flere til å bruke vibrasjonskalkulatoren på ergonomiportalen.no. Nå har de fleste produktene tilgjengelig informasjon om vibrasjons-

verdier. Så legg inn verdiene som oppgis for ulike verktøy, så kan du se hvor lenge verktøyene kan brukes før du må ta pause eller gjøre andre tiltak. Viser den gult nivå, skal man foreta en risikovurdering – hvor lenge kan man fortsette uten å gjennomføre tiltak. Ved rødt nivå skal det være stopp, påpeker Bjåland. ■

– Selv små verktøy kan ha høy vibrasjonsverdi, påpeker regionalt verneombud Jørgen Bjåland i Fellesforbundet.

Har du først fått hvite fingre, blir du ikke kvitt det

Arbeid med håndholdt vibrerende verktøy kan skade blodkar, nerver og muskler, og føre til «likfingre» og nedsatt funksjon i hendene. Selv ganske lave vibrasjonsdoser kan gi nedsatt følsomhet i fingrene. Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) advarer om at det ikke finnes noen kur for denne sykdommen. Har det først gått så langt at det har blitt kronisk, så må man slite med det resten av livet. Nedsatt følsomhet og finmotorikk kan gi problemer med dagligdagse aktiviteter som å kneppe knapper og åpne skruelukk. Anfall av hvite fingre kan komme etter bruk av håndholdte verktøy. Etter hvert som sykdommen utvikles, kan også kulde utløse anfall.

(Kilde: STAMI)

Sterkere enn noensinne.

NYHET

Borskrutrekker DS36DC

Maksimalt dreiemoment på 155 Nm

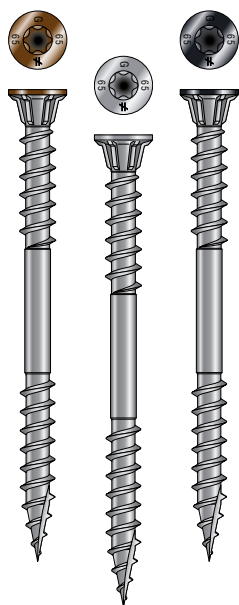
Robust girhus i aluminium

Kick-backsystem (RFC) med Gyro sensor

Vi har skruer til din kledning og terrasse!

KLIKK HER
FOR MER INFO

Syrefaste kledningskruser med farget hode

CLSA4 kledningskruser er spesialtilpasset montering av kledning og terrasser. Skruene har fiberkutt som hindrer sprekkdannelser, og et hode med flens som legger seg over de brutte fibrene og dermed hindrer vanninntrengning rundt hodet. De doble gjengene trekker bordet inntil, og låser bordet og gir en sterkere forbindelse mellom kledningbord og underliggende virke. Passer også perfekt til terrassebord.

Kommer i fargene grå RAL 7001, brun RAL 8007 og sort RAL 9011.

**CHRISTIANIA
SPIGERVERK**

A proud heritage of fastening innovation

SIMPSON
Strong-Tie

+47 2202 1300 | strongtie.no

Kombihammeren har innebygd demping i overgang mellom motorhuset og håndtaket, demonstrerer kjedesalgssjef/selgerleder Tor Erik Stensland i Hikoki Power Tools Norway.

UVP OG LVH ER VIKTIGE BOKSTAVER Å SE ETTER

Slagborhammer og andre vibrerende verktøy leveres fortsatt med og uten vibrasjonsdemping.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Med forkortelsen UVP som er preget inn i verktøyet, forteller Hikoki at verktøyet har en patentert, vibrasjonsdempende mekanisme innebygd. Har den også LVH (Low vibration handle), er håndtaket gummibelagt og vibrasjonsdempet. Det betyr at man kan arbeide lenger med slike verktøy enn med de som ikke har den mekanismen og den typen håndtak.

– En slagbormaskin med UVP og LVH koster mer, men det er også stor forskjell på hvor lenge man kan arbeide med den enn med et verktøy uten vibrasjonsdempingen, forklarer kjedesalgssjef/selgerleder Tor Erik Stensland i Hikoki Power Tools Norway. Han viser til vibrasjonskalkulatorer som Hikoki Power Tools har på sine nettsider. Ergonomiportalen.no har også en.

SJEKK VIBRASJONSVERDIEN

Når man legger inn flere verktøy som er aktuelle i en arbeidsdag, får med vibrasjonsverdi og støynivå i desibel, regner kalkulatoren ut hvor lenge man kan arbeide med slike verktøy.

De respektive verktøyenes produktspekifikasjon viser hvilke verdier verktøyet har.

TRE TIMER ELLER 11 MINUTTER

Med en kombihammer som har vibrasjonsverdi på $16,5 \text{ m/s}^2$ kan man bare arbeide 11 minutter uten å iverksette tiltak. →

Forkortelsen UVP betyr at kombihammeren har innebygd vibrasjonsdemping.

HIKOKI
HIGH PERFORMANCE POWER TOOLS

Problemfri spikring i kompakt kropp.

NYHET

**Minidykkertpistol
NT1850DA**

Lav vekt - kun 2,4 kg

Stabil ytelse uansett temperatur

Unikt "Air Spring Drive System"

TEMA: BATTERIVERKTØY

Det vil si ta pauser eller bruke vibrasjonsdempende hansker. Vibrasjonene er likevel så sterke at man maksimalt kan arbeide 44 minutter med den maskinen i løpet av en arbeidsdag.

Lignende hammer med vibrasjonsdempende håndtak kan brukes i mer enn tre timer.

HAMRER OG SLÅR

Sammenligner vi en drill og slagskrutrekker, er forskjellen enda større. Med 18V slagskrutrekker har man vibrasjonsnivå på 13 m/s², mens borskrutrekker har 2,5. Det vil si at man bare kan skru i underkant av 300 skruer med slagskrutrekkeren, men over 32.000 med borskrumaskinen før vibrasjonsnivået er overskredet. I praksis vil det si hele dagen med borskrutrekkeren, og kanskje bare en time eller to med slagskrutrekkeren.

– Skal man følge reglene, er det derfor dumt å kjøpe verktøy uten vibrasjonsdemping bare for at de har lavere pris. Man kan ikke være like effektiv med de lavest prisede, konkluderer Stensland.

BYTT PÅ DET MEST VIBRERENDE

Han anbefaler også jobbotrasjon med slike arbeidsoperasjoner. Ved å bytte på og ikke ha for lange intervaller med det vibrerende verktøyet, kan jobben gjøres uten at én blir belastet med vibrasjonene hele tida, poengterer Stensland. ■

Vinkelsliperen har dødmannsknappen i håndtaket, og stopper så snart brukeren slipper taket.

«BEST FØR» GJELDER OGSÅ SLIPESKIVER

I forholdsregler om sikker bruk av vinkelslipere påpekes alltid behov for verneutstyr som briller, hørselvern og hjelm. Men knapt et ord om at slipe- og kappeskiver har utløpsdato.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Selv om alle vet at de skal bruke vinkelsliper med forsiktighet, er det ikke like godt kjent at slipeskivene er ferskvare, fastslår kjedesalgssjef/selgerleder Tor Erik Stensland i Hikoki Power Tools Norway.

– I ringen innerst på slipe- og kappeskivene er det preget inn et årstall. Det betyr at skivene ikke skal brukes etter det året. Limet forringes, og man risikerer at skivene kan flise opp. Med 12.000 omdreininger i minuttet, utgjør det en stor fare for brukeren og omgivelsene, understreker han.

Makita

GET THE JOB DONE

Finn din nærmeste forhandler på makita.no

Nettstedet Verktøy24 har fått kommentarer fra brukere om at det verken må gå galt selv om skivene er flere år gamle eller at man er helt sikker ved bruk av nye skiver. Konklusjonen er derfor: Hold folk unna, og bruk verneutstyr! oppfordrer nettstedet.

HOLDER I TOPPFART

Man skal også passe på at skivene som brukes, er tilpasset vinkelsliperens omdreiningshastighet. Det tallet finnes i verktøysproduktinformasjon, mens hva skivene skal tåle, framgår av trykk på skivene.

DØDMANNSFUNKSJON I GREPET

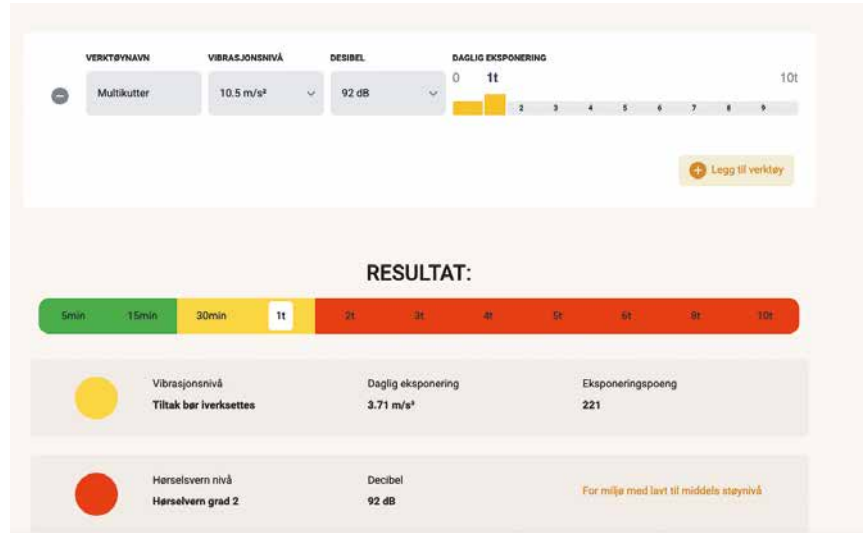
Vinkelsliperen skal betjenes med begge hender, heter det gjerne i instruksjoner om sikker bruk.

De fleste vinkelsliperer har dødmannsfunksjon eller knapp som skal forhindre at de danser vilt på gulvet om brukeren mister taket på dem.

– Våre 36V vinkelsliperer har en drop-funksjon. Det vil si at de stopper om de faller mot gulvet eller får et slag. I grepet ligger dødmannsfunksjonen. Så snart brukeren ikke holder i grepet, stopper maskinen, forklarer Stensland. ■

Årstallet som er preget inn i den innerste ringen viser utløpsdatoen for slipeskiva.

Multikutteren kan bare brukes én time i løpet av en arbeidsdag før du må sette i verk tiltak eller legge den vekk for dagen.

VIBRASJONS-KALKULATOREN VISER RØDT LYS

To timer med borhammer og du må legge den vekk. Flere arbeidsoperasjoner med vibrerende verktøy burde få varsellampene til å blinke.

Det framgår tydelig av noen forsøk med vibrasjonskalkulatoren på ergonomiportalen.no Borskrutrekkeren kan du jobbe med hele dagen, mens du må gjennomføre tiltak etter knappe to timer om du bruker multikutter eller borhammer.

All bruk i løpet av en arbeidsdag

skal regnes med, også noen minutter nå og noen da.

Forsøkene har vi gjort med tilfeldig valgte verktøy som har oppgitt vibrasjons- og støynivå i produktinformasjonen.

Bare borskrutrekkeren har så lavt vibrasjonsnivå at den kan brukes en hel arbeidsdag i strekk. ■

MFT XLNT
- proffens beste valg!

**Utviklet for
nordisk klima.**

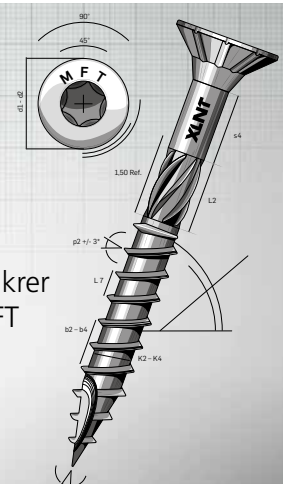
Tre- og terrasseskruer
med C4 klassifisering.

DEN PERFEKTE SKRUEN
for rask innskruing og
sprekkfritt resultat.

Avansert produksjonsprosess sikrer høy produktkvalitet og gjør MFT XLNT er et sikkert valg ved all utendørs innfestning i tre.

Skann og les mer om MFT XLNT

PRODUKTER

Branntest av 3-doble gitterdragere med vertikallast. (Foto: Dag Olav Snersrud, RISE Fire Research AS)

TAKSTOLER BESKYTTES MED BRANNMALING

Norske Takstolprodusenters Forening, Biokjemi Norge og RISE Fire Research gjennomfører nå en serie tester av brannmotstand for takstoler med spikerplater.

Den første testen ble gjennomført på gitterdragere skrudd sammen til triple dragere med samlet bredde 3 x 36 mm. Den enkelte gitterdrager (bredde 36 mm) ble bygget med spikerplater og påført brannmaling etter sammenskruing.

Prøvestykkene ble utsatt for standard brannbelastning med varighet over 60

minutter. Prøveresultatene viste at bæreevnen ble opprettholdt i 60 minutter da temperaturen ikke overskred 300 °C for verken trevirket eller spikerplatene.

Den andre testen ble gjennomført med enkle gitterdragere med bredde 45 mm. Også denne ble påført vertikallast 2,0 kN/m², tilsvarende ugunstigste ulykkeslast. Prøveresultatet her viste motstand mot brann i 18 minutter før bruddkriteriet ble overskredet.

HILTI NBL 4-22

HILTI BLÅSER BYGGEPLASSEN REN

– Hilti NBL 4-22 er en kompakt blåser for å blåse bort rusk og forberede arbeidsflater, sier produktsjef hos Motek, Camilla Lindtun.

Den kraftige blåseren har justerbar hastighet, tre kraftmodus og to forskjellige dyser for å ta kontroll på nesten alle typer rusk. Du kan også bruke den til å blåse opp eller ta luften ut av noe om du bruker den medfølgende pumpeadapteren.

– Som med alt annet verktøy, hører det med enkelte forsiktighetsregler. Motek anbefaler å kun bruke blåseren utendørs og presiserer at det er viktig å ikke bruke den på silikastøv, da innånding av betongstøv kan forårsake betennelse eller iritasjon i luftveiene, sier importør Motek.

Blåseren veier bare 1 kilo og er 440 mm lang med kort dyse, 660 mm med lang dyse. (Foto: Hilti)

FESTOOL GHS 25 I

FØRSTE IN-EAR-HØRSELVERN MED BLUETOOTH

Festool hørselvern GHS 25 I er godkjente som hørselvern samtidig som de lar deg ta telefoner, holde en samtale eller høre på favorittmusikken din.

Nyheten er godkjent iht. EU-standard EN352, beskytter mot støy over 79 dB og har IP67-godkjenning mot støv, vann og svette, skriver leverandøren Motek.

Alle funksjonene styres med touchkontroll direkte på proppene. Med enkle trykk på sidene kan du styre samtalemodus, bytte sang eller ta telefonen. I samtalemodus får du inn alle lyder innenfor et trygt lydnivå, som bakgrunnslyd og stemmer fra de rundt deg, men du beskyttes fortsatt mot farlig støy. Med fullt ladet etui og propper har du opptil 36 timers brukstid, lover Festool.

DANSKE SUPERWOOD BLANT NORSKE BYGGEVARER

Den tørrimpregnerte kledningen Superwood blir nå tilgjengelig i Maxbos butikker, forteller den danske produsenten. Superwood bruker gran fra utvalgte FSC-sertifiserte sagbruk i Norge, Sverige og Finland av ekstra god sortering. Fordi høvling foregår etter impregnering, fjernes mye av spenningene i treet og bordene blir mer retningsstabile.

Produktene som er dokumenterte og sertifiserte, leveres med produktspesifikke EPD-er. Det følger også med opplysninger om det faktiske CO₂-opptaket til hver eneste fasadeløsning. Alle standardprofiler og farger lever også opp til brannklassifisering.

Tor Ole Larsen er prosjektleder for filmen om sikker takstolmontering.

Her filmes beste praksis for sikker takstolmontering

Nå filmes svaret du lenge har ventet på: Hvordan kan vi sikre arbeidet når vi monterer takstoler?

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– De par siste årene har vi i Samarbeid for sikkerhet i bygg og anlegg (SfsBA) diskutert hva som er beste praksis ved montering av takstoler og undertak. Nå har vi en metode som skal være sikker, men vi vet ikke ennå om dette er beste praksis, forklarer prosjektleder Tor Ole Larsen, til daglig fagsjef i Byggmesterforbundet.

– Vi vet heller ikke hvor mange som vil ta dette i bruk. Det kan ta tid, men vi regner med at undervisningsfilmen vi er i gang med nå, kan få flere til å velge en sikker løsning framover. Filmen skal også

Sikring i takstolmontering handler om å forhindre fall innover i bygget, demonstrerer Klara Bjørn-Hansen som til vanlig er lærling i Tømrmestrene Øye og Knutsen AS i Oslo. ➔

SplitkonMassivtre og limtre

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

**AUST
VOLL**
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design
Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34
E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

VERKTØYSLIPING AS

Henter og leverer på østlandet

www.verktoysliping.no

Mobil 932 11 439 / 997 93 140

Gamle Dalsveg 134, 2032 Maura

E-post: verktoysliping@icloud.com

SLIPEVERKSTED FOR:

Sagbruk
Treindustri
Metallindustri
Byggentreprenør
Skogentreprenør
Private

Salg av verktøy

Kameraet følger tett på mens Klara Bjørn-Hansen styrer gavlveggen opp på bygget.

→ vise sikker legging av undertak. Et uhell med det, ble starten på dette prosjektet. Det viktigste er at vi får alle som arbeider på tak, uskadde hjem, understeker Larsen.

TØMRER OG LÆRLING DEMONSTRERER

Larsen følger nøye med på hva som sies og gjøres mens kamera går under montering av gavlvegger og takstoler til en ny enebolig på Eidsvoll Verk. På byggeplassen som Norgeshus JOS Bygg har stilt til rådighet, er det et stort lag av filmfolk, en profesjonell skuespiller, en tømrer og en tømrerlærling samt prosjektdeltakere i Samarbeid for sikkerhet i bygg og anlegg, fra EBA, et regionalt verneombud og en fallsikringsspesialist.

GODT STILLAS ER UTGANGSPUNKT

– Det er fantastisk om vi kan lage en god skikk og bruk i arbeid med takstoler og undertak, fastslår Jørgen Bjåland som er regionalt verneombud for Fellesforbundet, og er arbeidstakerrepresentanten her.

– Et godt stillas rundt bygget er en god start. Så må tømmerne sikres så de ikke faller inn i bygget under monteringen. Det må være kollektive og individuelle fallsikringer.

– *Sikkert arbeid ser tidkrevende ut her?*

– Ja, det er under filmingen hvor alt skal klaffe før man er fornøyd. I virkeligheten tar det tid med opplæring og at man skal bli kjent med det som med alt som er nytt. Men i et tidligere forsøk, gikk det smidig etter hvert. Tømmerne jobbet med seler og stropper uten problemer, forteller Bjåland.

VIL GJERNE JOBBE MED GOD SIKRING

– Det gikk greit å bruke sikring som vi skal vise her, bekrefter tømrer Mats Evensen. Han var med da JOS Bygg gjorde det første forsøket. Sammen med lærlingen Klara Bjørn-Hansen skal han spille tømmerne som monterer takstoler på sikker måte.

– Det er jo mest vanlig å jobbe usikra med denne monteringen så det er veldig positivt om vi kan få til en sikker løsning. Den vil jeg gjerne fortsette å bruke! sier han.

Klara Bjørn-Hansen er enig. – Det er fint for meg å få en innføring i hvordan sånne arbeider kan sikres. Jeg har fått en enkel forklaring og regner med å lære mer under filmingen. Det blir jo mange opptak og mange som følger med på om vi gjør det riktig. Så med repetisjoner for at det skal bli riktig og tydelig på filmen, lærer jeg etter hvert, sier hun.

Filmen er finansiert av IA-fondet og får premiere under HMS-konferansen i høst. ■

Seriøse bedrifter
står sterkere
sammen!

BLI MEDLEM

www.byggmesterforbundet.no

Tlf. 24 14 66 30

Kalkyleverktøy for håndverkere
og takstfolk

www.byggdata.no

EDLANDSPORTEN

GARASJE OG INDUSTRI- PORTER

Vi har produksjon i Innlandet
Søker flere forhandlere i Norge.

www.edlandsporten.no

post@edlandsporten.no

Tlf.: 51 80 00 20

ELVELANGS: Lørdag gikk deltakerne i flokk og følge elvelangs i Drammen. Ett stopp var ved den gamle Toldboden.

I SOLA: Vestfoldinger og østfoldinger møtes: Sverre Svendsen, Ingher Lise Berger, Anne Svendsen og Tom Asgeir Larsen.

GOD STEMNING mellom telemarkinger og ansatte i Byggmesterforsikring.

UNGE BYGGMESTERE FRA KRISTIANSUND: Roger Storsæther, Kjell Håkon Husvik, Martin Høyemsvoll og Jørgen Schnell er neste generasjon på landsmøtet.

Takk for fantastisk landsmøte Drammen – vi ses i Telemark!

LANDSMØTE: Buskeruds hovedstad strålte i sola og ga medlemmene i Byggmesterbundet to flotte dager med debatt, vandring elvelangs og stor fest med hederstegn og dans.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

– **Alle veier fører til Drammen**, sa ordfører Monica Myrvold Berg (Ap) i sin åpningstale på landsmøtet.

Hun ønsket byggmesterne velkommen til en by i voksefasen der staten alene investerer over 30 milliarder kroner: På veien inn til Drammen reises nytt region-sykehus, universitet og langs fjorden planlegges det tusenvis av nye boliger.

– Byggmesterforbundet har også store planer, kunne styreleder Thor Steinar Sandvik og administrerende direktør Knut Strand Jacobsen fortelle i sin redegjørelse til medlemmene.

– Mest gledelig er at 2022 var et godt år

for byggmesterne. I gjennomsnitt hadde dere en omsetningsvekst på syv prosent og antall ansatte i medlemsbedriftene økte til 9 304.

Forbundet skal øke rekrutteringen sin blant byggmestere og seriøse tømrerbedrifter. Det er sunn drift i forbundet og datterselskapene. Nye og lønnsomme innkjøpsavtaler samt tjenester innen kurs, juridisk hjelp og politisk påvirkning via Bygghåndverk Norge, har god fremgang.

– Vi er vi så glade for å være ute av NHO! De siste årene har vært preget av tunge prosesser og trening fra motparten hele veien. Nå er byggmesterne endelig herre i eget hus og kan tale medlemmenes sak, sier en lettet styre-

leder Sandvik.

Lørdagskvelden gjorde byggmesterne ære på medlemmer, leverandører og regioner som utmerket seg i 2022. Byggmester Per Ove Sivertsen ble tildelt Byggmesterforbundets Hederstegn for sin sterke innsats som styreleder i en tung tid for forbundet og ham personlig.

Byggmester Arne Kristiansen ble Årets Tillitsvalgt, for sitt langvarige arbeid og sterke engasjement som leder av Byggmesterforbundet Helgeland. Byggmesterforbundet Region Øst ble kåret til årets lokalforening og det var leverandøren Würth som stakk av med prisen for Årets stand på landsmøtet i Drammen – Norges varmeste sommerby. ➔➔

Foto fra landsmøtet: Øivind Ørnevik, Christopher Kunøe og Per Bjørn Lotherington.

DEN LOKALE ARRANGEMENTSKOMITEEN får fortjent hyllest på scenen: F.h. Rune Kristiansen, Torger og Trine Lise Gurandsrud, Kari Mette Kristiansen, Lisbeth og Helge Frøiland, Pål og Vibeke Svenne, Wendy og Bent Fuglerud og Thomas Wiik.

ÅRETS TILLITSVALGTE er byggmester Arne Kristiansen fra Helgeland.

ÅRETS LOKALFORENING: Byggmesterforbundet Nords regionleder Bård Vegard Skogli (f.v) deler ut prisen for Årets lokalforening til Kenneth Werner, Rune Dyb, Pål Øye, daglig leder Harald Hansen og regionleder Frank Pedersen i Byggmesterforbundet Region Øst.

ÅRETS STAND: Deltakerne kåret Jon Ivar Fossbakk og Würth Norge til beste stand. Her har han besøk av kristiansunderne Jørgen Schnell og Kjell Håkon Husvik.

BYGGMESTERFORBUNDETS HEDERSTEKN ble tildelt Per Ove Sivertsen som ønsket alle hjertelig velkommen til neste års landsmøte i eventyrlige Telemark.

SLIK LEGGES VINDSPERREDUKEN: Lisbeth Ottermes, NorDan, forklarer Olav Andre Olsen, Haugesund, hvordan vindsperreduken skal legges ved vinduene.

Styreleder Skjalg Espedal i Byggmesterforbundet Rogaland påpeker at kravet om to års næringsvirksomhet må gjelde svennebedriftene, ikke komme i tillegg for mesterbedriftene.

To vedtektsforslag vakte reaksjoner

DRAMMEN: Bare to forslag til vedtektene skapte debatt på Byggmesterforbundets landsmøte andre helg i juni.

Øvrige forslag om kontingentøkning og strategisk satsing, samt regnskapene og valgkomiteens innstilling, ble alle vedtatt uten kommentarer.

En vedtektsformulering knyttet til opptaksvilkår for medlemmer og et forslag om at bare bedriftsmedlemmer skal ha stemmerett, vakte derimot diskusjoner.

Det første var rettet mot svennebedrif-

ter som må ha to års virksomhet før de kan bli medlemmer, men framsto som at det var et krav til alle, også til mesterbedrifter. Det ville gitt to år ekstra for å bli medlemmer for mesterbedrifter som allerede har fire års virksomhet i faget for å få mesterbrevet.

Etter forslag fra Byggmesterforbundet Rogaland, Øst, Bergen og Buskerud, ble

forslaget endret til å gjelde svennebedrifter, slik intensjonen opprinnelig var.

Det andre forslaget ble styret nødt til å trekke. Det handlet om at bare bedriftsmedlemmer, ikke personlige medlemmer, skal ha stemmerett fordi forbundet er til for bedrifter som driver næringsvirksomhet.

UENDRET STYRE

Forbundets styre fortsetter som før, idet de to styremedlemmene som var på valg, Jo Ivar Rostad, Trøndelag, og Pål Johan Øye, Øst, begge ble gjenvalgt ved akklamasjon.

For øvrig består styret av styreleder Thor Steinar Sandvik, Rogaland, nestleder Arild Kolltveit, Bergen, og styremedlemmene Odd Arvid Bjørnstad, Østfold, og Trond Harry Hansen, Helgeland. Frode Severinsen, Haugesund, er møtende varamedlem. ■

HALV PRIS NÅR FLERE I BEDRIFTEN VIL LESE BYGGMESTEREN

BESTILL MEDARBEIDERABONNEMENT
BYGGMESTEREN.AS/ABONNEMENT

BENDERS TAK

TEGLTAKSTEIN

HANSA TITANSVART

PIANO SKIFERSVART

Benders tegltakstein er et naturprodukt med livslang levetid.

Vår tegltakstein er lettlagt med sin variable lektaavstand på alle profilene, Hansa og Piano har 25 mm og Tvilling har 19mm variabel lektaavstand.

Våre tegltakstein har den beste tekniske tettheten.

Med 160 års erfaring er vi trygge på at vår takstein er det beste valget.

TVILLING TITANSVART

Hansa rettkant
En teknisk tett og moderne "vingetegl"

HANSA RETTKANT NATURRØD

Det naturlige valget

KLIKK HER
FOR MER INFO

TVILLING TITANSVART

HANSA NATURRØD

PIANO SKIFERSVART